Ч. 31 Четвер 10 (22) лютого 1894. Рік IV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Старостввах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

Сойм краєвий.

П. Станїслав Бадені говорив дальше так: — П. Романчук промавляв два рази, а не дуже згідно. Коли п. Р. думає, що его полїтика скінчена, то може мае рацию, але коли думає, що полїтика, котрої був доси представителем, упала, то помиляє ся, як то виразно і досадно зазначив впр. Митрополит. Та полїтика побідила в Бродах (при виборі п. О. Барвіньского) так, що п. Романчук певно того не сподівав ся. Що-ж се таке нова ера? Се єсть гляданє спільного грунту. Найдено его у тім, що й Русини і Поляки стоять при Австриї і Династиї. Через те ще не зрекли ся своїх ідеалів, тілько згодили ся не робити нїчого шкідного для Австриї і Династиї. Дальше спільним нашим ґрунтом є католицка церква, до котрої треба нам взаїмно відносити ся з поважанем *(брава)*. Іде оте, що стоячи при вірі католицкій зближаємо ся тим самим до себе, отже й дбати про се мусимо.

Дальший спільний наш ґрунт — то розвій обох народностий, котрий єсть порукою нашої спільної будучности *(браво)*. Така програма переживе нас всїх і длятого нехай п. Ром. не думає, що лиш від него залежить здїйстненє єї, — бо та програма належить і від нас, а ми стоїмо до нинї на тім ґрунтї. Підпирати будемо тих, що на тім ґрунтї стоять, а боротись будемо против тих, що той ґрунт хотять нам усунути з під ніг *(браво!)* Русинів не думаємо держати в якійсь залежности, бо не лежить в нашім полїтичнім інтересї, щоби вас, Русинів ослаблювати, лише противно скріпляти; але сильні тілько тоді будемо, коли підемо згідно в обороні інтересів держави і краю не лиш ту, але й деінде. *(Гучні оплески. Бесїдникови ґратулюють ріжні посли).*

Потім приступлено до специяльної дискусиї.

На кошти репрезентациї краю преліміновано 108.446 зр.; на заряд 287.589 зр.; кошти лїченя убогих по шпиталях 850.000 зр.; на щіпленє 70.000 зр.; на кошти санїтарні 19.000 зр.; підмоги для добродійних закладів 18.974 зр.; на просьвіту 1,745.129 зр.; на інтернати для кандидатів учительських 4.400 зр.; на інтернат оо. Змартвихстанців 4.500 зр.; на руский театр 7.250 зр.; удержанє памяток історичних 14.020 зр.; на кватири для жандармерії 194.542 зр.; на дороги 1,028.046 зр.; на зелїзницї 312.000 зр.; на шупаснитство 24.000 зр.; будови водні і меліорациї 451.735 зр.; на сплату позичок і проценту 3,579.422 зр.; на цїли рільництва і гірництва 491.821 зр.; на промисл і ремесла 141.507 зр.; на ріжні видаткі 203.759 зр.

Доходи власні фонда краєвого ухвалено в квотї 2,743.937 зр. Принято без дискусиї закон фінансовий на 1894 р. такого змісту: На сплату давнїйших довгів краєвих 1,555.109 зр.; доходи 2,743.937 зр., видатки 9,658.913 зр. На покритє недобору буде побиратись додаток до державних податків безпосередних в висотї 65 кр. від кождого ґульдена тих податків (податники в містї Кракові і в повітах краківскім та хшанівскім будуть платити лиш 51 кр. від ґульдена).

Упоравши ся з буджетом, приняв Сойм без дискусиї справозданя зі шкіл рільничих і фахових шкіл промислових.

Відтак прийшла на порядок справа сільна. Комісия подїлила ся на дві части: більшість хоче звязати Видїл краєвий інструкциями, а меншість полишає єму дальше повну свободу дїланя в торговлї солею. Але обі партиї годять ся на резолюциї, взиваючі правительство до дальших пільг в торговли.

На послїднім 23 засїданю дня 17 лютого, всї петициї і не полагоджені справи в комісиях передано Видїлови краєвому до урядованя.

Комісия громадска, полагоджуючи справу дозволу на позичку міста Львова в квотї 10 мілїонів зр. — предложила до ухвали проєкт закона і таку резолюцию: Взиває ся правительство, аби для позички міста Львова в висотї 10 мілїонів зр. вистарало ся о увільнене процентів тої позички від податку доходового і наданє облїґацийам тої позички характеру пупілярного безпеченьства. Сойм приняв без зміни сю ухвалу.

Для товариства огородництва і пчільництва у Львові, признано запомогу 1.000 зр. Та запомога має ужитись на науку вандруючу (місиї) огородництва і пчільництва та на удержанє школи огородничої у Львові.

Комісия правнича, здаючи справу з петициї селян громади Висицка, пов. ярославского, о знесенє поступованя в справах провізориальних — предложила до ухвали таквнесеня: Поручає ся Видїлови краєвому, щобі 1. Посредством видїлів повітових поучив всї зверхности громадскі, а через них і населенє краю, що много справ §. 3 зак. з 19 липня 1876. (В. з. д. 29) представляючих ся яко провини полеві, подає ся невластиво в ц. к. судах яко справи провізорияльні, бо се підпадає після згаданого закона під оречене зверхности громадскої — і 2. Звернув ся до правительства,

---

28)

Похатник.

(Повість з американьского житя — О. Руппіюса.)

(Дальше).

Она, як би здивована тоном сего короткого слова, глянула єму в очи. — Ви чейже менї вірите, Августе? — сказала она — я не хочу знати ваші тайни, але то й другі говорили, що я вже давно знала, а то, що ви би скорше зносили недолю, як зрадили щось там, де то після вашої думки було би несправедливо. Послухайте-ж мене уважно, Августе. Я то знаю, що всї докази, які призбирав коронер против вас, що всї здогади, які тепер вже й бідну Олену пустили в неславу, суть простою брехнею — я знаю то, Августе, а все-таки менї губи ще більше замкнені, як вам. А до того чула я ще нинї від правників, що були у нас, як они доказували, що вас при теперішних доказах не мине засуд, хоч би лиш за участь в убийстві.

— Побачимо! — сказав Гельмштедт підперши голову рукою.

— Побачимо? Хиба нещастє, що вас не минє? Я то знаю, Августе, що вам нїчо не поможе; тут треба дїлати і против брехнї брехню ставити, коли ще лиш тим можна ратувати ся.

— Що у вас на думцї? — спитав Гельмштедт і видивив ся на ню.

— Скажіть яке місце, де ви під той час могли бути — відповіла она, а єї лице за кождим словом ставало червонїйше — скажіть — що ви під той час були у мене, а лиш не хотїли того сказати, щоби мене тим не внеславити — або я сама то скажу, а ви лиш то потвердите. То не така велика жертва для мене, як ви то може думаєте. — Для вас, лиш розважте то добре, єсть то одинокий спосіб ратунку.

Гельмштедт дивив ся в зворушене лице молодої жінки і не знав в тій хвили, що на то сказати. Зараз при послїднім єї слові зміркував він, що єму годї пускати ся на таке, як она єму радила, хоч би то й не було так небезпечно, як в перший хвили могло здавати ся — але цїла его натура противилась тому. А всеж-таки зробило то велике враженє на него, що она, піддаючи єму такий спосіб, забуває зовсїм сама на себе і журить ся ним з такою щиростию, якої він собі навіть і не заслужив.

— Дякую вам, Павлино — сказав він наконець — дякую вам з цїлого серця — але ви певно й самі не розважили, що могло би з того вийти, до чого ви мене намавляєте.

— Я все знаю, Августе, все добре розважила — відповіла она живо; повтаряю вам лиш ще раз, що я при тім не роблю з себе нїякої великої жертви — спустїть ся лиш на мене і не противтесь тому, що я буду зізнавати — от і все, чого від вас жадаю.

Гельмштедт притулив на хвильку руку до очий. — То річ занадто важна — сказав він відтак — як щоби я не говорив з вами по цїлій щирости, хоч би то й менї й вам було прикро. Ви, Павлино, маєте чоловіка і забезпечені на цїле житє; то, що у вас тепер на думцї, коли-б оно мало мати повний успіх і пояснити моє мовчанє, мусїло би вин виключити вас з теперішного вашого круга родинного. Позвольте, нехай докінчу — сказав він, коли побачив, що она хоче єму перебити. То все не значило би нїчого, коли-б ви робили з себе жертву для чоловіка, котрий би міг звязати з своїм серцем то зобовязанє, яке ви через то на него вкладаєте, котрий би поставив собі за найвисшу цїль відплатити ся вам повною преданностию за то, що ви для него жертвували, і направити вашу честь перед сьвітом законним сполученем; о тім — Павлино — не може у нас бути й бесїди — я мушу вам до чогось признати ся, що доси ще не вийшло з моїх уст; я словом і серцем звязаний деинде, а була би то підлість принимати жертву, хоч би й в найбільшій потребі, за котру не можна би в нїякім взглядї відплатити ся по заслузї.

— Чи ви вже скінчили, пане? — сказала она на то, а в єї легко рухливих чертах пробивав ся вираз нїби то якогось глуму, нїби якогось глубшого чувства — а хто-ж вам каже,

щоби видало таке поучене також посредством своих орґанів. Внесеня ухвалено.

Петицию міста Комарна і 17 охрестних громад о признане дороги з Комарна до Щирця за доїзд зелізничий, взглядно вибудоване тої дороги коштом краю — відступлено Видїлови краєвому до полагодженя. Комісия дорогова висказала гадку, що годї сю дорогу узнати за доїзд зелізничий, але можна би єї субвенциюнувати.

Зачалось предложенє дискусиї над справою продажи соли. Промавляли: ґр. Кл. Дідушицкий за внесенями більшости комісиї, а пос. Романович за внесенями меншости. По промовах обох референтів пос. ґр. Ів. Тарновского в імени меншости і пос. Меруновича в імени більшости приступлено до специяльної дебати. Відтак при голосованю принято внесеня меншости комісиї значною більшостию голосів.

Петицию громад Стопчатова, Ключева великого і малого (пов. коломийского) в справі улекшеня їм купна пасовиска від скарбу державного полагоджено так, що поручено Видїлови кр. війти в тїй справі в переговори з правительством. По точцї 16 порядку дневного повідомив Є. Е. Намістник, що замикає сесию соймову.

Перегляд політичний.

З достовірного жерела доносять, що рада міністрів установила на цїлім рядї засїдань провідні засади в справі реформи виборів до Ради державної; подрібна нарада над сею справою з проводирями партий парляментарних розпічне ся по зібраню ся Ради державної.

N. fr. Presse доносить, що зараз по зібраню ся Ради державної має бути порушена в Палатї послів з рускої і польскої сторони справа невідрадного положеня Русинів і Поляків на Буковинї, позаяк то положенє відбиває ся і на Галичинї. В Чернівцях розійшла ся чутка, що буковиньский президент краю бар. Ґравс має подати ся на пенсию, а на єго місце прийде делеґат намістництва в Тридентї ґр. Джованелаї.

В Парижи стоять тепер знову на порядку дневнім замахи дінамітові. В ночи на 20 с. м. експльодувала бомба в однім готели при ул. С. Жак. До того готелю заїхав був якийсь подорожний, а коли відтак не показував ся і властителька готелю, панї Калябрезі переконала ся, що двері від єго комнати замкнені, закликала полицияна. Той отворив двері, а тогди упала бляшанна коробка, завішена на тонкім дротї на дверех, на землю і експльодувала та зранила п. Калябрезі тяжко в живіт, а дві другі особи в ноги і лице, а в готели наробила великої шкоди. Другу бомбу найдено в готели „Есперанс", де єї лишив також нїби то якийсь подорожний, написавши перед тим, що він в тім готели відобрав собі жите. Розійшлась чутка, що сеї ночи найдено третю бомбу, підложену під оперу.

Новинки.

Львів дня 21 лютого.

— **Ц. к. краєва Рада шкільна** іменувала учителями шкіл народних: Ів. Яскуловского в Бортниках; Ант. Сменду в Тарновицї пільній; Анну Беджнцку ст. учителькою 3-клясової школи в Отинії; Щасн. Ганушa ст. учителем, Емер. Богусевича мол. і Теоф. Рожаньску мол. учителькою 5-кл. школи в Товмачи; Брон. Кулиньского учителем в Івачеві долїшнім; Сав. Льозівну управителькою, Йос. Твардовску і Вільг. Ляйтперівну старшими учительками, Йос. Студиньску мол. уч. 4-кл. школи женьской в Тернополи; Ванду Тертілівну і Стан. Тейсейре ст. учительками 4-кл. школи женьскої полученої з школою видїловою женьскою в Тернополи; Ос. Тарчиньского ст. уч. 6-кл. школи муж. в Ярославі; Брон. Тустановского уч. в Куровичах; Кар. Тотовску управителькою, Роз. Грабовску і Винк. Бервидівну ст. учительками 4-кл школи женьскої в Долинї; Луку Спольского управителем 2-кл. школи в Річици; Роз. Соколовску ст. учителькою 4-клясової школи женьскої в Болехові; Фел. Улянецку мол. уч. 5-кл. школи в Городенцї; Леонт. Литиньску старшою і Єл. Козловску молодшою учителькою 3-кл. школи в Устріках долїшних; Ос. Декора учителем в Балигородї; Ів. Остафиньску і Камелю de Льож старшими учительками 5-кл. школи в Перемишлянах; о. Юл. Яремкевича учителем релїґії греко-кат. в 5-кл. школї мужеский в Яворові; Вас. Підлеснюка уч. в Жукові; Ів. Гельфера управителем 3-кл. школи в Єзуполи; Ем. Кумановску учителькою женьскої школи видїлової в Станиславові; Мих. Падаховского і Казим. Голендра мол. учителями 6-кл. муж. школи ім. Міцкевича в Станиславові; о. Теод. Ярему учителем релїґії греко-кат. в 6-кл. школї муж. в Перемишли; о. Ом. Кормоша учителем греко-кат. релїґії в 4-кл. школї мужеский в Перемишли; Ник. Боднара управит. 2-кл. школи в Великих Очах; Мих. Воробця учителем в Яжеві старім і Теод. Скалецкого управителем 5-кл. школи в Бібрцї.

— **Доповняючий вибір** члена ради пов. в Товмачи з більших посїдостий відбуде ся дня 30 марця.

— **Товариство „Громада" у Відни** розвинуло ся уже на стілько, що могло собі наняти окреме просторе мешканє при Lerchenfeldstrasse Nr. 39. Головою товариства єсть тепер др. Олександер Кулачковский. Сойм признав „Громадї" сто зр. запомоги.

— **Маєток Вашківцї** над Серетом купив п. Іполїт Морґенбесер за 200.000 зр. від п. М. Нордмана.

— **На будову руского театру** зложили: Ос. Витошиньский з Поршни 6 зр., зібраних на весїлю п. Зен. Дудиньского, окінченого богослова з панною Мариєю Рубель в Колодії; — Юлїя Дмитрик з Надвірної 80 кр., зібраних при нагодї; — о. Ів. Лабій з Чорнокінців 6 зр. 63 кр., на котрі зложили вп.: о. Джулиньский лат. парох з Жабинець 80 кр., о. Ів. Лабій сотр. в Чорнокінцях 1 зр., Ос. Ґельбер посесор Чорнокінців 50 кр., дальше учителї Ференций з Чорнокінців 1 зр., Синенский з Гадинковець 1 зр., Струминьский з Жабинець 1 зр. Думаньский з Чорнокінців великих 1 зр., Саликевич з Тлустенького 33 кр.; — о. М. Шведзицкий з Мшани 6 зр. 50 кр., зібраних у п. Павловского урядника зелїзничого в Мшанї на вечерку, на котрі зложили: п. Дроздовский 1 зр., о. Пальчиньский 50 кр., п. Качиньский 1 зр., п. Павловский 50 кр., п. Добек 50 кр., п. ветеринар з Городка 1 зр., о. Шведзицкий 1 зр. — Др. Подлуский з Болехова 36 зр. 50 кр.

— **Забави.** Руске касино в Стрию устроює дня 1 марця вечерок з танцями. Стрій для пань вовняний.

— **Крига,** що урвала ся на Фіньскім мори коло Гельзінґфорсу а на котрій поплило на море около 500 людий, була на 100 верстов довга і очевидно відповідно до того широка, а що верста росийска майже так велика як кільометр. а 7 і пів кільометра іде на милю, то виходить, що крига та була на яких 12 миль довга. На вість о сїй страшній пригодї вислано зараз з Кронштадту і Петербурга кораблї призначені до ломаня леду, і — як тепер доносять з Гельзінґфорсу — удало ся їм виратувати всїх людий.

— **Чуже не гріє.** У властителя реальности, якогось Менцкого в Кракові служила бідна дївчина, котра дістала була в дарунку від княг. Чарториской з Волї Юстовскій льос міста Кракова. Дня 2 сїчня с. р. відбувало ся тягнене сих льосів і льос дївчини виграв 25.000 зр. Тимчасом дївчина заставила була згаданий льос у свого службодавця за 8 зр. і викупила єго, але вже по тягненю льосів. Княгиня Чарториска переглядаючи виказ своїх льосів, побачила, що льос дївчини виграв; закликала отже дївчину і спитала ся єї, що стало ся з льосом. Дївчина розповіла, що заставила була льос у Менцкого а відтак викупила від него. Показало ся, що Менцкий підсунув дївчинї инший льос а забрав головну виграну в сумі 25.000 зр., яка припала на льос дївчини. Менцкий

що я роблю з себе якусь жертву, або хоч би лиш на волос чогось від вас жадаю? Я розкрила перед вами цїлу свою душу, щоби ви пізнали мене, хто я, женщина, котра не має нїчого на своїй совісти і котрій можете повірити. Коли-б вже всему, чим я колись жила, не настав був давно конець, ледви чи була би я так безвзглядно з вами говорила. Я не думала, що з вас такий маловажний чоловік; видко, що ви не могли представити собі того, щоби я зважила ся на такий крок без нїяких самолюбних цїлий, коли ви уважали за відповідне ще раз представити менї, як я вам страшенно байдужна — нїби то ви менї вже давно не досить виразно то показали!

Гельмштедт схопив ся з стільця і перейшов ся кілька разів по хатї. — Я не хотів вас оскорбити, Павлино — сказав він відтак, пристанувши перед нею — але кожда жертва має вже сама в собі свою причину і своє оправдане. Припустім, що можна би зробити так, як ви кажете, то в найлїпшім случаю ви би стратили свою добру славу — длячого-ж хочете робити з себе жертву, коли я вам анї трошки не даю до того причини? Можете чей змірковати, що моя похибка була зовсім природна, а моя замітка честна і конечна.

— Моя жертва, коли вже так хочете то називати, має свою причину і своє оправдане — відповіла она, а лице єї поблїдло — але я вам вже сказала, що менї губи ще більше замкнені, як вам, і длятого чей не будете дальше розпитувати. Беріть річ так, як она єсть, уважайте то за одинокий спосіб, щоби не допустити страшенної несправедливости суду, коли не хочете самі оправдати ся, а не журіть ся тим, яка у мене причина — неправда стаєсь нераз конечним і великодушним дїлом, а ви би допускали ся хиба самоубийства, коли-б не ловили ся руки, що хоче вас ратувати.

Гельмштедт став знову ходити по хатї. — Годї! — сказав він по хвили. — Не кажу вже, що я би був тому рішучо противний, — але чи ви, Павлино, схотїли би сьвідомо і з доброї волї присягати фальшиво, бо прецї без присяги не допустять вас на сьвідка?

— Того би не потреба! — відповіла она живо — було менї лишити часу, то я би була вже показала вам дорогу, котрою треба би нам іти. Суть способи і дороги, котрими можна би судию і суд присяжних повідомити о тім, що ви були у мене і через то повести засуд так, що й не треба би сидїти на лаві сьвідків — Мортон знає ся добре зі всїма урядниками і має вплив на велику часть родин в окрузї. Кождий, кому то скаже ся, зміркує, що годї єму з тим публично виступити, не наносячи нашій родинї тяжкого удару — а все-ж таки всї о тім будуть знати і то причинить ся до того, що й вас увільнять і я не буду ставати на сьвідка. А тепер, Августе — говорила она дальше, приступаючи до него — не противтесь дальше дїлу, в котрім розходить ся лиш о то, щоби вас виратувати з положеня, в котрім би вам прийшло ся загинути.

Гельмштедт слухав єї послїдних слів з великою увагою. — Отже пан Мортон знає о вашім плянї? — спитав він.

— А вже-ж, що знає; я би прецї без єго угоди до того не брала ся! — відповіла она поважно.

Він покивав на то поволи головою. — Не хочу вже дальше розпитувати та розвідуватись — відозвав ся він по хвили — все одно, яка причина вашого предложеня, я вам дякую з цїлого серця; але — говорив він дальше, взявши єї за обі руки — але я не можу на то пристати, Павлино. Послухайте мене. То не гордість говорить з мене, анї пересадне почутє справедливости, бо може й одно й друге тут зовсім не на місци; то зовсїм инше чувство, котре менї того не дозволяє. Я сказав вам, що мене тягне серце куди инде, там, де оно вже звязало ся, то чувство сьвяте для мене, оно для мене найбільше на сьвітї, а коли-б я пристав на то, чого ви жадаєте, то я мусїв би зневажити єго, мусїв би єго покрити порохом, признаючись отверто до невірности. Скажіть самі, що би ви подумали собі о такім чоловіцї, котрий би волів, як той боягуз, сказати, що єсть вас негідний, а не виставлятись на небезпечність. Не можу і не хочу на то пристати, Павлино. Коли ви лиш того хочете, щоби я був вільний, то мабуть незадовго дожиєте того:

давав вже дївчинї 1000 зр. „відчіпного“ а наконець хотів звернути і цїлу суму, але внаслїдок повідомленя прокураториї о тім дїлї стане Менцкий незадовго перед судом.

— **Нещастє на мори.** Дня 16 лютого виїхав новий воєнний нїмецкий корабель „Бранденбург“ на пробну їзду з кільскої пристани. Коли корабель був яких три милї від пристани, наступила около 1 години з полудня страшна експльозия нового кітла, котра позбавила житя 46 людий, а тяжко покалїчила 9. Всї убиті і покалїчені належали до обслуги машинової і інжинерскої. Зараз по катастрофі вислано на „Бранденбург“ всїх войскових лїкарів з Кілю і кілька торпедових човен для перевозу побитих і ранених. Самого корабля притягнув до пристани пароход „Пелїкан“. „Бранденбург“ есть один з 4 найбільших кораблїв нїмецкої воєнної фльоти, обіймає 10.000 тон, має силу 5.000 коний і містить 552 людий залоги. Довжина его виносить 116 метрів, ширина 20. Грубість панцира виносить 30 до 40 центиметрів. — Катастрофа зробила в цїлій Нїмеччинї пригноблююче враженє.

Господарство промисл і торговля

Товари корінні.

(Дальше).

Крашенє кави, коли оно не шкідливе, можна би ще простити, але вже простим обманьством есть фабрикованє штучної кави, яке відбувало ся давнїйшими роками у Відни, в Празї і Будапештї, а може ще й нинї де практикує ся. З праженої і меленої жолуди та з муки роблено тїсто, а з него вироблювано при помочи машини зерна кави, котрі відтак палено, надавано їм якоюсь живицею полиску і продавано відтак селяпам за правдиву каву. Таку каву легко розпізнати, бо треба лиш зерно вкинути до води а оно розмокне і розлїзе ся. Инший спосіб фальшованя кави есть той, що із зерна добувають хемічним способом найважнїйші складові части, як кофеїну та ароматичні олїйці, а пусте зерно красять паленим цукром і продають за добру каву. Ще инший спосіб фальшованя сирої кави, але вже лиш що-до еї ваги, есть той, що каву мочать в водї, через що она стає тяжша.

Найчастїйше однакож фальшують мелену каву, в першім рядї домішуючи до неї вивареної кави. Перед кільканайцяти роками виспано з Відня до нас цїлими бочками мелену каву, котра не була нічим иншим лиш, мішаниною вивареної кави, торфу і меленої цегли. Фабрикациєю такої кави занимав ся якийсь жид з Гусятина, що зайшов був до Відня. В Анґлиї домішують до паленої кави пражену печінку з волів, коров та коний і там суть „фабриканти“, котрі лиш з того живуть, що закуповують всїлякі печінки, пражать їх, труть на мілкий порошок і продають крамареви.

Сурроґати кави. Сурроґатами називаємо взагалї такі товари, котрі заступають нам инші, виглядом подібні, але поживностию, смаком і взагалї якостию далеко лїпші а через то й дорожші товари. Коли за французского цїсаря Наполеона I. довіз кольонїяльних товарів до Европи був дуже утруднений, то замість кави н. пр. видумано тогди цикорию. Але сурроґати держать ся в торговли не так потребою, як радше тою примхою, котра заставляє людий робити все то, що й другі, щоби показати: „Ось то й я!“ Коли нема правдивого то нехай буде хоч би фальшиве! З того, а відтак і з охоти зиску пішло найбільше фальшованє не лиш кави, але й других товарів та вводженя всїляких сурроґатів. Сурроґатів кави розходить ся нинї далеко більше як самої кави, хоч в них анї слїду тих прикмет, які має правдива кава.

Найважнїйшими сурроґатами кави суть: 1) Цикория. Есть то палений і мелений корінь ростини, що зве ся придорожник або „Петрів батіг“. Придорожник, званий також цикориєю, росте всюди при дорогах, по ровах і межах, цвите голубо і задля свого коріня управляє ся по огородах. Корінь управляного придорожника есть мясистїй і до 5 центиметрів грубий, а майже на три чверти метра довгий; его садять дуже богато в Нїмеччинї, Австриї і Угорщинї а по трохи і у нас. Корінє его крає ся машинами на кружільця або гранчасті кусники, сушить ся в сушарнях, відтак палить ся у великих зелїзних праживках з домішкою 1 до 2 процент товщу, меле ся як каву, на грубшу або тоншу муку, пакує ся в скринї і пряче ся до вогких пивниць, де мука з него втягає в себе вогкість і стає чорно-брунатна та липка, або збиває ся в грудки і тогди називає ся цикориєю. Цикория має в собі крім звичайних частий складових, які у всїх ростин, ще 11 процент твориви, званого їнулїною, 22 проц. цукру і лиш слїди дублика (гарбовини), але анї слїду тих важних творив, які має кава. З цукру в цикориї творить ся при еї паленю т. зв. карамель (палений цукор), котрий розпускаючись в водї дає сильну, брунатну краску; цикориї уживають длятого до закраски пива. Нинї уживають цикориї головно для ощадности і для наданя правдивій каві темнїйшої барви. В меленїй каві можна цикорию дуже легко по тім розпізнати, коли дрібку такої кави кине ся на студену воду; цикория опадає зараз на спід і пускає з себе жовту краску, котра відтак закрасить воду на брунатно, а кава плаває по водї і пускає з себе краску аж по якій чверти години. Другий спосіб до пізнаваня заразом і скількости цикориї в каві есть такий: до скляної широкої рурки, що сподом кінчить ся чим раз вузше і там есть позначене степенями, наливає ся студеної води і сипле ся кави та колотить ся добре а відтак держить ся спокійно. Коли в каві була цикория, то она осяде на сподї, а скількість еї покажуть степенї на рурцї. Позаяк цикория має великий покуп, то ще й еї фальшують домішуючи до неї дубнику, торфу, брунатного вугля камінного, меленої цегли, а головно сїканцїв буракових, що відходять при фабрикациї цукру.

Дальшими сурроґатами кави суть: 2) Кава фіґова, з найгірших старих і червивих фіґ; еї мішають дуже часто з цикориєю, бураками і вовкинею (люпіном). — 3) Кава жолудова. Жолудь має в собі крім трохи дублика, ще й мучину, котра при паленю збиває ся в грудки. Кава з жолуди есть длятого здорова і має двояку вартість: стягає і відживлює; еї уживають яко лїк, головно для дїтий, що мають золотуху (скрофули); до фальшованя правдивої кави еї рідко уживають. — 4) Кава збіжева робить ся головно з ячменю (т. зв. кава солодова або кава здоровля) а відтак з жита і вівса. Кава з кукурузи, звана кавою селядниовою, робить ся головно з білої кукурузи т. зв. „кіньского зуба“. Кольоньска кава робить ся з паленого ячменю, котрий варить ся в сиропі подвійної ваги з малим додатком винної кислоти, відтак сушить ся і меле ся. — 5) Вовкиня або люпін есть то ростина, котра сїє ся у нас на пашу для худоби або садить ся в огородах. Зерно еї має в собі твориво зване люпінін і есть дуже гірке; его треба насамперед спарити кипятком а відтак аж висушити, спалити і змолоти. Зерно вовкинї має в собі богато білковини і есть длятого дуже поживне. Каву з нього пють чисту без домішки правдивої. — 6) Соя або японьска фасоля, що росте тякож в Хинї і Індиї, має зерно жовте, брунатне, чорне блискуче і подібне до фасолї; кава з неї есть дуже поживна і смачна, хоч не подібна до правдивої кави. З зерна еї роблять також сос до всїляких страв. — 7) Кава мелїльотин, уживана в Анґлиї есть мішаниною цикориї, кави і зерен дактилевих. — 8) Кава мікдалова есть мішаниною з коріня кульбаби, жолуди, цикориї і бураків а також диких каштанів. — 9) Кава Моґадо або кава муриньска робить ся з зерна ростини з рода сенесу.

Крім того роблять сурроґати кави ще: з гороху, астраґалю (рід вики, шведска кава) з зерна винограду, свербиуза (червоного овоча дикої рожі) і т. д.

Львів 19 лютого: пшениця 6·30 до 7·30; жито 5·25 до 5·75; ячмінь броварний 6·— до 6·50; ячмінь пашний 4·75 до 5·25; овес 5·30 до 6·—; ріпак 11·25 до 12·—; горох 6·— до 13·—; вика 6·— до 7·50; насїнє льняне —·— до —·—; сїмя —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 5·— до 5·60; гречка 7·— до 7·55; конюшина червона 65·— до 80·—; біла 60·— до 80·—; шведска 65·— до 78·—; кмен —·— до —·—; аниж —·— до —·—; кукурудза стара 6·— до 6·10; нова 4·90 до 5·—; хміль —·— до —·—; спіритус —·— до —·—

я аж нинї зміркував, що занадто спускав ся на щасливі обставини і трохи занедбував свою власну справу; але пороблю кроки, хоч трохи немилї, і певно оправдаю ся лиш простою дорогою.

Коли він так говорив, відтягнула Павлина незначно свої руки від него і стояла тепер перед ним блїда, як та стїна. — Не маю вам вже що говорити — відозвалась она пригнобленим голосом — нехай вам та дорога, котрою хочете їти, вийде на добре. Але скажіть менї ще лиш то одно, коли менї вільно знати, чи то Олена, о котрій ви говорите?

— Мушу вам признати ся, Павлино, що ви вгадали, але не беріть тих відносин за одно з щоденними. Я зійшов ся з нею на пів годинки без відомости еї родичів, але то було перший і послїдний раз — а чим більше би ті наші відносини, що ледви зродили ся, пятновано, чим більше би їх огиджено, тим сьвятїйші будуть они для мене, тим більше хотів би я охоронити їх хоч би й від найменшої, правдивої плями. Від часу, коли тої нещасливої ночи стало ся то убийство, не маю о нїй нїякої звістки; она виїхала не давши менї анї найменшого знаку о собі і я аж нинї довідав ся о еї відїздї з ґазети; але менї здає ся, як коли-би через ту борбу з моїм клопотом віра в ню стала в менї ще сильнїйша. — От і все, чим я дихаю — все, до чого лиш можу признати ся перед людьми.

— Дякую вам — сказала она глянувши на него тихим оком — коли вже не хочете инакше, то нехайже то, о чім ми говорили, буде лиш межи нами. Коли-ж вам треба буде якої небудь помочи, то не забувайте, де жиють ваші приятелї — то ще одно, що вам можу сказати. — Она убрала знову капузу на голову, запукала до дверий, а коли почулись кроки ключника, подала єму руку і сказала: Оставайтесь здорові, Авґусте! — Гельмштедт побачив, що еї лице стало ще блїдше при чорній намітцї, і взяв еї на хвильку за обі руки. — Чи вже розумієте, Павлино, мої причини, чи може гнїваючись відходите від мене?

Она покивала сумно головою. — Мене лиш журба бере, що з вами станесь, бо ви все собі легковажите і не знаєте анї краю, анї людий. Коли не стане ся щось несподіваного, що вирвало би вас з сеї біди, заким би ви знайшли на стілько часу, щоби тому противитись, то менї видить ся, що серед теперішних обставин готово все зле закінчити ся. Я маю ще лиш ту надію, що настануть якісь щасливі обставини — говорила она дальше, а лице еї ніби від якихсь думок стало веселїйше. — Всего того не було би потреба — бувайте здорові, а дайте знати, коли вам буде чого потреба. — Она вийшла.

(Дальше буде).

Телеґрами.

Будапешт 21 лютого. В палатї послів промавляв вчера пос. Апоний в справі цивільних супружеств і доказував, що вінчати повинні, як доси, власти церковні; лиш в таких случаях, в котрих би они ставили які перешкоди, там, де закони державні не знають нїяких перешкод, щоби вінчали урядники цивільні. — Перед палатою послів повторили ся вчера демонстрациї на більші розміри, але полїция розігнала демонстрантів.

Париж 21 лютого. Вчера знайдено знов бомбу в готели „Еспеpанс“, але она не експльодувала.

Франкфурт н. М. 21 лютого. До Frankf. Ztg. доносять з Петербурга, що росийске правительство вислало до правительства французского ноту, в котрій зазначаючи льояльність, каже, що скоро підвисшене мита від збіжа зашкодить росийскій торговли збіжевій, то Росия змушена буде вимовити францускѹ угоду торговельну.

Рим 21 лютого. Парлямент ухвалив значною більшостию оголосити акти комісиї парляментарної в справі емісий банкових.

За редакцию відповідає **Адам Креховецкий.**

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.